

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870

NO. 24. — ŠTEV. 24.

NEW YORK, MONDAY, JANUARY 29, 1934. — PONEDELJEK, 29. JANUARJA 1934

TELEFON: Chelsea 3-3878

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

HITLERIZEM JE NEVAREN JUGOSLAVIJI IN ROMUNSKI

NEMŠKA IN POLJSKA VLADA STA SKLENILI NENAPADALNO POGODOBO, VELJAVNO ZA 10 LET

Nemčiji se ni treba bati, da bi se Poljska polastila Vzhodne Prusije. — Poljska pa ni več v strahu, da bi ji Nemčija iztrgala poljski koridor. — Zapadne države podpirajo Avstrijo proti Nemčiji. Avstrija je nekak zid, ki brani, da se nazijska povodenj ne razlije proti vzhodu.

DUNAJ, Avstrija, 28. januarja. — Pričeli so se dogodki, od katerih je odvisna bodočnost Avstrije. S prihodom italijanskega podtajnika v zunanjem ministrstvu Fulvio Suvicha in z odločno zahtevo Avstrije, da Nemčija prizna njeno neodvisnost in da obljubi, da se ne bo vmešaval v njene notranje zadeve, je jasno razvidno avstrijsko stališče.

Jasno je, da ni samo vprašanje, ali bodo avstrijski nazijski premagali avstrijsko klerikalne fašiste. Boječa Avstrija se v Berlinu ne bo nikdar poslužila tako ostrih besed na svojo odgovornost. V avstrijski spomenici mora vsakdo slišati svarilne besede Francije, Anglije in Italije, da more Nemčija razumeti pravi položaj.

Države ne nasprotujejo samo želji Nemčije, da bi saj do 30. januarja položila slabotno Avstrijo pred Hitlerjeve noge, temveč ji hoče preprečiti, da ne bi mogla raztegniti svoje moči proti vzhodu, čez Balkan v Azijo, katero politiko je zasledovala pred svetovno vojno. Zapadne države so pripravljene podpirati kanclerja Dollfussa v njegovem boju proti nazijcem toliko časa, dokler bodo nazijsci ogroženi neodvisnost Avstrije.

Pogled na zemljevid takoj pokaže, da je Avstrija zid, ki zadržuje nazijsko povodenj, da se ne razlije proti vzhodu. Ako bi se ta zid zrušil, tedaj bi se narodni socijalizem ojačil in bi ogrožal meje Italije, Jugoslavije in Romunske.

Te meje bi dosegel, ker so Madžari po veliki večini naklonjeni nazijcem. Nazijski bi preplavili te dežele, ker so povsod pripravljeni kanali, da peljejo dalje nazijske nauke. Nemci v južni Tirolski, Hrvatje v Jugoslaviji, zelenzna garda na Romunskem, vsi čakajo, kdaj privali nazijski val, da ga raznesejo po svoji deželi.

BERLIN, Nemčija, 28. januarja. — Nemški zunani minister baron Konstantin v. Neurath in poljski poslanik Josip Lipski sta v zunanjem ministrstvu podpisala nenapadalno pogodbo, ki bo veljavna za deset let in ki odpravlja vojno kot sredstvo za poravnavo medsebojnih političnih sporov.

Pogodba je v resnici razširjenje Kellogg-Briandove pogodbe in še natančnejše določa obveznosti Nemčije in Poljske. Obe državi, katerih sovraštvo je bil poglavitin vzrok nezadovoljnosti v Evropi. — Sklenjena je bila v namenu izboljšati odnose med obema državama in da pripomoreta k skupnemu miru v Evropi.

Vsled te pogodbe se Nemčiji ni treba bati, da bi se Poljska polastila Vzhodne Pruske, ravno tako pa se Poljski ni treba bati, da bi Nemčija iztrgala poljski koridor. Pogodba bo pa tudi v gospodarskem oziru velikega pomena za obe deželi, kajti sedaj je prenehala trgovska vojna, ki je trajala devet let.

Ker je Hitler svečano obljubil, da Nemčija ne bo napadla Poljske, je obenem tudi olajšal pogajanje s Francijo zaradi orložja.

Pogajanja za nenapadalno pogodbo so se pričela 15. novembra ko je prišel v Berlin kot novi poljski poslanik Josip Lipski. Ko je tedaj Lipski izročil Hitlerju svoje poverilne listne, sta si oba obljubila, da se ne bosta posluževala oborožene sile za poravnavo medsebojnih sporov. Od tedaj dalje so se vršila tista pogajanja, ki so sedaj dosegla uspeh.

Herriot prihodnji premier Francije

950 MILIJONOV DOLARJEV CWA

Predsednik je prepričan, da bo kongres ustregel njegovi želji. — Knjige organizacije so javni dokumenti, v katere najima vsak vpogled.

Washington, D. C., 27. jan. — Ker prihajajo iz vse dežele Evrope, naj se ne ukine defovanja CWA, je sklenil predsednik Roosevelt parositi kongres, naj dovoli v to svrhu nadaljnji devstopdeset milijonov dolarjev.

Kongres bo brez dvoma ugordil njegovi zahtevi in dovoli potrebeno višoto.

S tem bo poslovanje tega koristnega urada podprtjano tudi potrko poletja.

Ker so prišle oblasti na sled veliki korupciji in raznih podvrženih CWA, bo uvedena natančna preiskava, in krive bodo najstrenje kaznovani.

Harry L. Hopkins, ki načrtuje CWA, je odredil, (da se morajo vse knjige javno voditi in naj bodo slehčenemu vsak čas v vpled.

Te knjige je treba smatrati za javne dokumente.

Vodstvo CWA v Chicago in Los Angeles bodo pretzeli armadni častniki. V teh dveh mestih je bila korupcija največja.

PREDSEDNIK BO POMILOSTIL G. C. BERGDOLLA

Mati znanega dezterterja je prosila predsednika Roosevelta, naj ga pomilosti. — Bergdoll je v Nemčiji.

Philadelphia, Pa., 27. januarja. — Predsednik Roosevelt je bil naprošen, naj pomilosti Grovera Clevelanda Bergdolla, ki se je tekom vojne izognil ameriški vojaški službi in živi v Nemčiji.

Za pomilostitev je prosila dezterterja mati, 75-letna Mrs. Emma Bergdoll. Rekla je, da ni njen sin nikomur povzročil nikakške škode in da je taka kazven zamjesta preostra.

— Jaz potrebujem svojega sina, da mi pomaga, — je izjavila. — Imam dva otroka, katerih nisem se nikdar videla.

Bergdol, ki je star 40 let, je izginil leta 1918.

Leta 1920 so ga prijeli in obsoledili na pet let ječe. Odvedli so ga na Governor's Island. Od tam je bil prepeljan v Maryland, kjer je hotel dvigniti za sto tisoč dolarjev skritega dnevarja.

Medpotom je pregovoril čuvanja, da mu je dovolj, obiskati bolno mater. Skočil je skozi okno ter se v čakajoči avtomobil.

Odpeljal se je v Kanado, od tam pa se odpotoval v Nemčijo.

ARETACIJA AVSTRIJSKEGA DUHOVNika

Gradec, Avstrija, 28. januarja. — Profesor teologije na grškem vseučilišču dr. Theodor Pichegger je bil aretiran, ker je kritiziral vladne protinaziske odredbe.

POMOČ ZA KUBANSKO REPUBLIKO

Združene države bodo v obliki posojila poslale na Kubo moko in meso. — Na več krajih otoka je veliko pomanjkanje.

Washington, D. C., 23. jan. — Vlada Združenih držav je svoje priznanje Kube potrdila s tem, da ji je v obliki posojila poslala za \$2,000,000 življa. Vlada je poslala moko, svinjsko mesto in riž ter bo v bližnjih bodočnosti poslala še več, tako da bo to posojilo znašalo \$10,000,000.

Predsednik Carlos Mendieta je sporočil vladu, da Kubo rabi takoj mnogo življa, ker v nekaterih krajih vlada med prebivalci veliko pomanjkanje.

Da pridebi predsednik prijeteljstvo latinskih republik, je nazzamil, da je priznal republiko El Salvador. Amerika z El Salvadorjem ni imela diplomatskih zvez za dve leti.

Predsednik Roosevelt je sporočil ameriškemu začetniku v El Salvadorju, da naj obvesti predsednika Maximiliana Hernandez Martineza, da more njegova vlada od sedaj naprej računati na priznanje Združenih držav. Dan prej pa priznale El Salvador države Guatemaša, Nicaragua in Honduras.

Knjiga, ki je bila tiskana v Lipkem, razpravlja o kitajskih in drugih orientalskih znakih in tudi o svastiki. Knjiga ima za podlagi Viljemovo predavanje, katere je imel v okrogu svoje družine lansko leto. Do sedaj je bila razdeljeno le majhno število te knjige.

Dan se je pričel s hudim dejem. Gostje so prisli ob 9. zjutraj k cerkvenemu opravilu in je bila predpisana civilna obleka, kakor tudi kašča ob 1. popoldne. Pri večernem banketu pa je bilo predpisano, da moški nosijo uniforme z odlikovanji, dame pa večerne oblike z makitom.

Pri cerkvenem opravilu je pastor Schelle živel, da je Viljem, četudi je padel iz cesarskega sijaja, olhranil zvestobo do Boga, do domovine in nevesta prideta v ženitovanjski urad ter izjavila, da želite biti mož in žena. Uradnik samovprašal in ženo, ali hoče nositi možo ali deklisko imen v zakonu.

Oba pa morata dokazati, da sta polnoimna zdrava. Ako kdo prikriva svojo bolez, ga zadeže zavorna ikten treh let.

Pristojbina za razporoko znaša \$3,00.

AMERIKA BO DOBILA NOVE OTOKE

London, Anglija, 28. januarja. — Angleski admirał na svoji konferenci v Singapurju razpravlja o tem, da bi Anglija in Francija prepustili Združenim državam način vojnega dolga otoke v Pacifiku.

Zaradi japonske agresivne politike so Anglija, Francija in Združene države prisiljene razdeliti svojo silo v Pacifiku, da bo mogoče braniti posesti proti Japoniku.

Knjiga se je pričela s obiskati bolno mater. Skočil je skozi okno ter se v čakajoči avtomobil.

Odpeljal se je v Kanado, od tam pa se odpotoval v Nemčijo.

VINO CENEJE KO MLEKA

Sofija, Bolgarija, 28. januarja. — Ustrelj, ki je bil nanovo nameščen v vasi Vasko seto, se je čudil, zakaj se učenci dopoldne vedno takoj čudno obnašajo. Opazil je, da nekateri učenci med ponouk zasepe, drugi pa smerino odgovarjajo, nekateri pa da so bojni. Opazil je tudi, da dišejo po vino.

Knjalu se je prepričal, da imajo otroci za zajetek kruh in vino. Vino je glavni pridelek vasi, toda janski pridelek je dosegel samo tretino cene mleka, zato so siromašni kmelje pričeli dajati otrokom vino mesto mleka.

BIVŠI KAJZER STAR 75 LET

Njegov sin je nosil svastika znak. — Viljem je prejel mnogo daril. Izdal je knjigo.

Doorn, Holandska, 28. januarja. — Vsled 75-letnega dnevnikarja nemškega cesarja Viljema I. je bil Doorn en dan del hohenzolerske Nemčije. Njegov čestni sin princ Avgust Viljem je nosil na svoji ramni nazijski znak svastiki.

Da se čim bolj potrdi svetost, je isti dan izšla knjiga Paula Lindbergha z naslovom "Spominjam se ga". Knjiga popisuje kajzervovo domače življenje v Doornu. Knjiga ima 17 fotografij bivšega cesarja in njegove svetlosti. Njegova žena princa Hermrina je h knjigi napisala predgovor.

Tudi Viljem sam je ob tej priložnosti izdal knjigo pod naslovom "Kitajski Monad: njegova zgodovina in pomen". Prva stran navaja pisateljevo ime kot cesar Viljem II.

Knjiga, ki je bila tiskana v Lipkem, razpravlja o kitajskih in drugih orientalskih znakih in tudi o svastiki. Knjiga ima za podlagi Viljemovo predavanje, katere je imel v okrogu svoje družine lansko leto. Do sedaj je bila razdeljeno le majhno število te knjige.

Dan se je pričel s hudim dejem. Gostje so prisli ob 9. zjutraj k cerkvenemu opravilu in je bila predpisana civilna obleka, kakor tudi kašča ob 1. popoldne. Pri večernem banketu pa je bilo predpisano, da moški nosijo uniforme z odlikovanji, dame pa večerne oblike z makitom.

Pri cerkvenem opravilu je pastor Schelle živel, da je Viljem, četudi je padel iz cesarskega sijaja, olhranil zvestobo do Boga, do domovine in nevesta prideta v ženitovanjski urad ter izjavila, da želite biti mož in žena. Uradnik samovprašal in ženo, ali hoče nositi možo ali deklisko imen v zakonu.

Oba pa morata dokazati, da sta polnoimna zdrava. Ako kdo prikriva svojo bolez, ga zadeže zavorna ikten treh let.

Pristojbina za razporoko znaša \$3,00.

ODKUPNINA ZA BREMERJA PLAČANA

St. Paul, Minn., 28. januarja. — Kot pravji "Minneapolis Journal", je bila odkupnina za odvedenega Edwarda G. Bremerja v znesku \$200,000 baje v soboto zvečer plačana izven Minneapolisa.

Ministrski predsednik Panayotis Tsafaris je rekel, da bo Insull 1. februarja deportiran, ako sam prostovoljno ne odpotuje iz Grške 31. januarja, kadar je odredil nočni minister in državni svet.

K temu pa je dodal notranji minister:

— Ako Insull zaprosi za podaljšanje dovoljenja zaradi bolezni in ako se prepričajo zdravnički notranjega ministrica, da je njegovo zdravje v nevarnosti, bo notranji minister dobitil, da ostane v deželi, dokler ne izdravi. Za nobeno državo ne bi bilo častno, skočiti iz deželi bo negativna človeka. Upam, da Zaradiene države proti takemu ukrepu ne bodo incesar imale.

Atlantik in s katerim sta Clarence Chamberlin in Charles E. Levine pristala na svojem poletu iz New Yorka v Nemčijo. Škoda znaša \$250,000.

STROŠKI BALBOVEGA POLETA

Rim, Italija, 28. januarja. — Komeno poročilo na Mussoliniju kaže, da je polet italijanskih aeroplakov pod vodstvom maršala Balbo v Chicago veljal državno blagajno \$625,000.

POŽAR JE UNIČIL AEROPLANE

Wilmington, Del., 27. jan. — Pri požaru v tovarni Bellanca Aircraft Corporation blizu New Castle je zgorelo pet aeroplakov. Med njimi je bil tudi aeroplani "Columbia", ki je trikrat preletel

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Kosek, President
Place of business of the corporation and address of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

In celo leto velja na Ameriko in	Sa New York sa celo leto	\$7.00
Kanado	..... Za pol leta	\$3.00
..... \$3.00 Za izjemstvo na celo leto	\$7.00	
..... \$1.50 Za pol leta	\$3.50	
Subscription Yearly \$2.00		

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" imaba vsaki dan izvzemljeno nekoliko v praznikov

Doprisi brez podpisu in osebnosti se ne približujejo. Denar naj se plačuje po Money Order. Pri spremembah kraja naravnika, prosimo, da se nam tudi prejme bivališče naznamo, da hitrejši najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 5-3275

MODRI OREL ALI ČRNI JASTREP?

Ameriški narod so v zadnjih štirih letih pestili velikanski bankroti, lakota in strašna brezposelnost. Za ameriški narod je bila ta depresija mnogo večja nesreča, kar svetovno vojno s topovi bivšega nemškega vladarja.

Imeti armado 14,000,000 zdravil mož in žen brez dela skozi štiri leta je v ameriški zgodovini nekaj nezaslišanega. Ta tragičen položaj v Združenih državah je zahetoval voditelja, ki bi bil pripravljen in zmožen izpeljati ameriški narod iz gospodarskega močvirja. In mož, ki se je odzval klicu naroda, je bil Franklin D. Roosevelt, sedanji predsednik. Roosevelt je pripravljen, da s tajnimi silami, ki rovarijo proti njegovim načrtom in ki lutskajo proti njemu, energično in brezobzirno obračuna.

Tibotapee, ki streljajo iz ozadja proti pogumnemu predsedniku, tudi ameriški narod sam že obsoja in zavrača, kajti značilno je dejstvo, da med vsemi nasprotniki Roosevelta ni človeka, ki bi bil zmožen in bi imel izdelan načrt, kako bi se v resnici pomagalo ameriškemu narodu. Vsi nasprotniki, od prvega do zadnjega, predsednikove načrte le napadajo, niti eden pa ne predlaga kaj bolj stvarnega — takih je sicer dovolj, ki bi dovedli gospodarstvo nazaj v staro industrijski odvisnost in sužnjost.

Roosevelt želi, da se ameriški narod ne povrne nazaj v stare suženske čase. Prepričan je, da bo borba strašna in silna, kakor je bila borba ob osvobojevanju ameriškega naroda, toda prepričan je tudi, da bo končno zmagala pravica in poštenost.

Vsi oni, ki napadajo danes Roosevelta, so staro bojevni in nosilec velekapitalizma. Vsi so že bili na vodstvu države in voditelji naroda, toda izkazalo se je končno da znajo dati narodu in delavstvu pač par let zaslužek, ga pa zaradi njihovih gospodarskih metod slednjič palnejo še v večjo revščino in stisko. Zgubljen bi bil ameriški narod, če bi poslušal "prvega bankirja" Morgana, ki ne plačuje davkov v Ameriki, pač pa v Angliji, ali pa miliarderja Forda.

Ljudje v Združenih državah so izgubili zaupanje v bivšega predsednika Hooverja, ker jih je potegnil za njihovo pošteno prepričanje in njihov razum. Obljubil jim je vse, v resnici pa jih je pahnil v navečjo bedo in revščino.

In če bodo temne sile črnega jastreba skušale sedaj uničiti moč in dobro voljo modrega orla, kakor jo zahteva predsednik Roosevelt, potem bodo "črni jastrebi" prvi, katere bo pograbili "modri orel". Sedanji predsednik je namreč pričkal ameriškemu narodu nov žarek upanja — kocko je vrgel in zaupanje se polagoma vračen.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJE-MO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

V JUGOSLAVIJO

Za \$ 2.70	Din. 100	Za \$ 9.00	Lir 100
" \$ 4.95	Din. 200	" 17.50	Lir 200
" \$ 7.20	Din. 300	" 42.75	Lir 500
" \$11.65	Din. 500	" 85.25	Lir 1000
" \$22.75	Din. 1000	" 170.00	Lir 2000

V ITALIJU

Za \$ 2.70	Din. 100	Za \$ 9.00	Lir 100
" \$ 4.95	Din. 200	" 17.50	Lir 200
" \$ 7.20	Din. 300	" 42.75	Lir 500
" \$11.65	Din. 500	" 85.25	Lir 1000
" \$22.75	Din. 1000	" 170.00	Lir 2000

Prejemnik dobri v starom kraju izplačilo v dolarjih.

Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino s.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

KOMUNISTIČNA REPUBLIKA NA KITAJSKEM

Zadnje čase se mnogo piše o uporu v Fukienu, ki je delal kitajski vladni hude preglavice. Pri tem se je pozabilo na komunistično republiko v sosednji Kiangsi, ki traja že pet let. Kitajska sovjetska republika nasiči okrog 170,000 kv. metrov in šteje blizu 7,000,000 prebivalcev. Sedež vlade je v gorskem mestu Juikingu, ležečem dobro 450 km zapadno od Fuciana in približno toliko tudi južno od Načanga. V Juikingu je sedež izvršenega odbora kitajske komunistične stranke, ki je imenovala za glavnega komisarja Mao Tse Tunga. Mož je star 33 let in čeprav je tuberkulozen, ima glavno besedo v republiki. Čang Kaj-Šek je razpisal na njegovo glavo 100 tisoč srebrenih dolarjev, toda brez uspeha.

Pod vodstvom vrhovnega komisarja posnema kitajska sovjetska republika v vsem ruske boljševike. Odstraniti hoče vse stare sege in nagrade ter organizirati socialistično in gospodarsko življenje na novih temeljih, da utrdi mlado državo. Prebivalstvo je organizirano v skupinah po starosti. Na čelu mu stope v Moskvi vzgojeni komunisti. Noje organizacije naj nadomestite rodbinske vezi, ki se na Kitajskem že od pradavnih časov močno vkoreninjene. Tudi v gospodarskem življenju je nastal popoln prevrat. Stare oblike zasebne lastnine so bile odstranjene, zemlja je bila razdeljena med prebivalstvo tako, da so je dobili vsijudje približno enako. Kmetje ne smejte imeti v gotovini nad 50 srebrenih dolarjev, prizranki pa ne smejte znašati nad 300 dolarjev. Cene vseh pridelkov določajo oblasti. Pridelki se plačujejo z državnim vrednotnim denarjem, ki o njegava vrednotnost nihče ne dvoli iz strahu pred prekim sodom. Denar in poštne značanke nosijo simbol boljševizma, namreč kladivo in srp.

Stroga disciplina in močna organizacija sama na sebi pa ni zadostovala, da bi se kitajska sovjetska republika zavarovala pred mnogo večjimi silami v sosedstvu. Tu so morali prisločiti na pomoc drugi činitelji. V poštem pride v prvi vrsti ugredna lega, kjer se večja vojska ne more prosti gibati, a v republiki se prideva toliko, da prebivalstvu za silo zaostaje. Zaradi kitajskih boljševiskov z blokado ni mogoče prisiliti, da bi se udali. Soli sicer država nima svoje, zato je pa dovažajo in prima dovolj tihotape. Poleg tega pa izrabljata kitajska sovjetska republika močanje in zunanje težave centračne vlade in sosednjih provinc. Na severu leže Nanking, ima nepristano finančne težave in zadnja leta splošni in anoged nastopiti proti komunistom, ker je imel dovolj opraviti na eni strani z Japonijo, na drugi strani pa z domaćimi upornimi generali.

Kanton na jugu se je zadnje čase sicer približal centralni vladi, vendar pa ni nobenega upanja, da bi pomagal Nankingu v boju proti revolucionarnim provincam, ker je vesel, da ima njegovi konkurenți nepristane preglavice. Fukiem na vzhodu in Kiangsi na ju-

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvari. V sledi dolgoletne skušnje Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vize in splošne, kar je za potovanje potrebno v najkrajšem času, in kar je glavno, za najmanjje stroške.

Nedržavljanu noj ne odlasajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratna dovoljenje. RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zaostavljam Vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 West 18th Street
New York, N. Y.

Iz Slovenije.

Novi grobovi.

V Trebnjem je umrl lekar Janko Ruprecht. — V Ljubljani je umrl Josip Flere, poštni ravnatelj.

V Celovcu so pokopali Josipa Levec, višjega davčnega upravitelja. Star je bil 56 let.

V jubljanskem bolnici je umrl Ida Seligenthalerjeva v najlepši starosti 34 let.

Na Sp. Hudinji 14 pri Celju je umrl 12. januarja po daljšem tepljenju v 49. letu starosti ugledni državni uradnik Josip Zidar.

Jubilej v Lavrenčičevi rodbini.

14. januarja sta obhajala v Ljubljani svojo izablico Jozefin in Marija Lavrenčič. Jubilej je bil ene najstarejših in najuglednejših narednih rodbin na Notranjskem. Bilk je dolga leta delnil postopek na Kranjskem in kasneje po prevratu poslanec v Italijanskem državnem zboru v Rimu. Njegova živiljenjska družica Marija je iz zame Obrezove narodne rodbine iz Cerknice.

Plug sta ukradla, da bi pričarala dež.

Posestnik Repu Franc Šmid je bil predlagan ukraden plugging. Orožniki takrat tudi niso mogli izslediti, obdržali pa so zadevo v evidenci ter še vedno po-

izvedovali za tam. Zdaj se jih je pa posrečilo izslediti tako, da je umrl lekar Janko Ruprecht, višjega davčnega upravitelja. Že danes je umrl Anton Kosek, posestnik Dolene iz Košincev po gozdu domov, sta ga pričakala dva brezposebeni delavec. Prvi se je postavil na stražo, drugi pa je pograbil Dolence, ga vrgel na tla ter ga prevezel davnin in je zahteval od njega denar. Dolene se je krečeval brani in pričekal klicati na pomor. Tega sta se delavec prestrasil, pustil svojo žrtev in pobegnil brez plena.

Orožniki so dva delavca potem aecirali in ju oddali v zapore okrožnega sodišča. Oba sta starci nad 30 let, doma pa od Sv. Primoža pri Št. Juriju.

Vlč v litijsko občinsko blagajno.

Mal senat je razpravljalo v sloveno v občinsko blagajno v Litiji, do katere sta se lani v mizi na 26. julija spazila trička svedovec France Leban in Jože Boštjančič. Že sta načrtaла blagajno, v katere je bilo 49,500 din gotovine, ko se je vložilo vrlino vrlino orožniška parta. V zgornjem nadstropju hiše je manjše načrta blagajno, ki se je ustvarila Francek na delu, je ostala Frančiška nekaj časa popolnoma mirena, nato pa je dobila silovit živčni udar. V obliki, ki je dobiti načrta blagajna, v katere je vložilo vrlino vrlino orožniška parta. V zgornjem nadstropju hiše je manjše načrta blagajno, ki se je ustvarila Francek na delu, je ostala Frančiška nekaj časa popolnoma mirena, nato pa je dobila silovit živčni udar. V obliki, ki je dobiti načrta blagajna, v katere je vložilo vrlino vrlino orožniška parta. V zgornjem nadstropju hiše je manjše načrta blagajno, ki se je ustvarila Francek na delu, je ostala Frančiška nekaj časa popolnoma mirena, nato pa je dobila silovit živčni udar. V obliki, ki je dobiti načrta blagajna, v katere je vložilo vrlino vrlino orožniška parta. V zgornjem nadstropju hiše je manjše načrta blagajno, ki se je ustvarila Francek na delu, je ostala Frančiška nekaj časa popolnoma mirena, nato pa je dobila silovit živčni udar. V obliki, ki je dobiti načrta blagajna, v katere je vložilo vrlino vrlino orožniška parta. V zgornjem nadstropju hiše je manjše načrta blagajno, ki se je ustvarila Francek na delu, je ostala Frančiška nekaj časa popolnoma mirena, nato pa je dobila silovit živčni udar. V obliki, ki je dobiti načrta blagajna, v katere je vložilo vrlino vrlino orožniška parta. V zgornjem nadstropju hiše je manjše načrta blagajno, ki se je ustvarila Francek na delu, je ostala Frančiška nekaj časa popolnoma mirena, nato pa je dobila silovit živčni udar. V obliki, ki je dobiti načrta blagajna, v katere je vložilo vrlino vrlino orožniška parta. V zgornjem nadstropju hiše je manjše načrta blagajno, ki se je ustvarila Francek na delu, je ostala Frančiška nekaj časa popolnoma mirena, nato pa je dobila silovit živčni udar. V obliki, ki je dobiti načrta blagajna, v katere je vložilo vrlino vrlino orožniška parta. V zgornjem nadstropju hiše je manjše načrta blagajno, ki se je ustvarila Francek na delu, je ostala Frančiška nekaj časa popolnoma mirena, nato pa je dobila silovit živčni udar. V obliki, ki je dobiti načrta blagajna, v katere je vložilo vrlino vrlino orožniška parta. V zgornjem nadstrop

KRATKA DNEVNA ZGODBA

LELA LIN:

GOZD SODI!

Mes gozdnimi prebivalci je zice velika želva, ki je imela enajst tistem, ki jo je našel. Zato mora tudi ta rep ostati meni... našla sem trek, in pa neka opica, sama in ga."

Opica skezi z veje potegne z vso silo rep k sebi, a želva ne popusti. Potem krene proti drevesu z latim letnjem na katerem je stanovala zeleni papiga, znani gozdni sodnik.

"Zeleni papiga," zakliče opica, "osodi želvo da izpusti moj rep!"

"Zeleni papiga" zavpije želva, osodi opico, da mi vrne vrečo moke!"

Zeleni papiga zasiši obe straniki, dobro preudari in deje opici: "Ti imas prav! kar kdo najde, je njegovo. Našla si vrečo moko in to je; želva je našla rep in je njen. Pojdite terej v miru in vsaka obdrži tisto, kar je našla."

"Poglejte, sosedi, naša sem lepo moke!"

"To je moja vreča!" vztkleine siva.

"Vaša! Jaz sem jo našla in kar do najde, je njegovo..."

Zelva se je razburila in začela biti, ko je videla, da se opica za ne zmeni, jo je hotel pridobiti in drugi māči:

"Ljuba tovariška, pomisl, da sem se morala traditi teden dni, reden sem mogla kupiti to vrečo moke! Dena me žakajo hačni otroci..."

"Kaj ne briga?"

"A kaj naj nesem svojim otrocem? Daj mi vsaj polovico moke!"

"Ne bo, moja ljuba, jaz ne dej in znikom!"

"Je dobro!" zaključi želva in vigne nego, kakor da bi ji hotel apretiti. "Bomo videri!"

Nedeljno jutro je jasno vozileno. Opica je še spala na veji, dolgi rep ji je visel skoraj do tali. Želva je ta dan kakor ponavadi ra vstala. Ko je opazila opico, se je začela tihlo blizati. Despetički doje, jo zavpila:

"Naša sem opičji rep!" In zavabila je rep z zobi in ga stisnila, kolikor je najbolj mogla.

"Spusti, spusti!" je vplila opica, ko se je od boljšin prebudila.

"Ne spustim, ne, kar kdo najde in njegovo!" je skozi zobe izstisnila v krepku potgnila za rep.

"Ljuba prijateljica, to je moje!"

"Vreča moke, ki je bil včeraj na cesti, je tudi ostala pri

ZAKAJ SMO DESNIČARIJ

ZASTRUPITVE S SVETILNIM

PLINOM

Desničarstvo je najzanimivejši pojav asimetrije pri človeku. To je karakterističen znak vseh narodov, vsega človeštva. Fiziologji Melisón, Gantip, Weber, Martin in drugi pravijo, da je levčarstvo enak manjševnost. Iz razvojne teorije sklepajo njenjak, da je bil pravljivec ambidekster, to se pravi, da je rabil obe roki enakočerno. Čim bolj se je pa duševno razvijal in uveljavljal svojo desnino, tem večji je bil raznina med dvema ambidekstrem, tem bolj kompleksna in vsestranska so postajala njegova pravila. V neposrednih borbah z obstanek se je branil z naravnim orodjem, kamnom, kolom in kopjem, in to orožje je viliti v desnic ter se boril z njim, dokler je levha roka skrivala zadog kamenja in ga podajala desničar. K nasprotniku se je obracal z leponosnim desno stranjo, dočim je levo bral od njega, ker je skrival sreco.

Po pravici lahko domnevamo, da je pravljivec instinktivno čutil potrebo encati tisto stran telesa, kjer utripa sreca. Po tem so funkcije desne strani specijalizirale, desnica se je utrdila in človek je postal desničar. Levčar je bil na slabšem, ker je izpostavljal v boju levo stran, torej sreco. Naravnji razvoj je šel v prid desničarju. In desničarstvo se je preneslo na potomstvo, priporočila sta k temu razvoju navadne in vzgoja. Tako smo dobili tipičnega človeka desničarja. Otoček že v lettem mesecu sega po predmetih z desno, prijencuje jih in jih nosi z desno v ust, a tudi pozneje, ko že hodi, daje prednost desničarju na cesti, je tudi ostala pri

V zadnjih letih so našli nekaj metod, ki omogočajo razstrupitev svetilnega plina. Nesreča s takšnim plinom niso mogoča, a sedaj je odprtia medicina tudi izvrstven prizreček, ki obvarjuje ponesrečence s strupenim plinom hrganjem in sumitom. O tem opisovali je gorov na zadnjih sejih dunajske zdravniške družbe internist prof. F. Deutsch.

Prof. Deutsch deluje v Childovih lečniščih, kjer so v zadnjem času oddali kakšen trenut oseb z znaki hujšanja zastupljene s svetilnim plinom. Bilo so v popolni nezaveščnosti, živčni sistem je kazal znake tančenosti pri popolnem nedostajanju refleksov. Takšne paciente so prej običajno poskusili rečiti z davanjanjem kisika in ogljikove kisline, z umetnim dlanjem in raznimi injekcijami. Prof. Deutsch pa je uporabil novo sredstvo, tako zvaneto metilenko modrilo in raztopino sladkorja. Zastrupljene so dobili injekcije 10 kub. cm polodrstotne raztopine metilen-kega modrila in 10 odstotne raztopine sladkorja. Takoj po injekciji so pacienti globoko zadihali, refleksi so se jih vrnili. V primerih, ki niso najtežji, se zavest tudi hitro vrne in bolniki skimali opomorejo.

Važno je to, da se do nova metoda uporabiti tudi pri zastrupitvah z drugimi plini, kar je ogliščivim oksidom, ki so dosej zahtevali vsak dan obilo žrtve. Počakati je samo še na to, kakšen rezultat bo do dalj poskusi z novo metodo drugače.

Knjige Vodnikove Družbe

lahko že SEDAJ naročite za prihodnje leto. Naročimo, ki zna SAMO —

\$1.—

lahko posljete nam, in kakor hitro bodo knjige izdeli, jih dobite po pošti.

Ako čakate tako dolgo, da knjige izdejajo, morate plačati zmanj \$1.35.

KNJIGARNA 'GLAS NARODA'

216 West 18th Street, New York, N. Y.

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

95

Toda Henrika je imela noč in dan predčini grozne trenutke pred ugrabljivijo... Neprestano so ji zveneli v ušesih Luizini kljuci na pomoč.

Sponnilla se je, kako so jo neznani lopovi ugrabili in kako je prestrašena Luiza s prečasnijim glasom kričala:

— Sama!... sama!... Moj bog, kaj naj počem!... Kam naj se zatečem?

Kako bi bila v svoji ljubezni srečna, če bi ji ne mučila sreca ta bolest, ta obup!

Kako navdušeno bi bila stopila naproti priznanju, ki ga je čitala na Rogerovih ustnah in ki mu je bila potrebna samo ena vzpodbujajoča beseda, pa bi privrelo iz sreca!

In čez tri meseca sta prišla šele do tega uvedoma v medsebojno ljubezen, ki sta jo skrivala kljub njenemu žaru.

Ko je pa vitez Vaudrey spoznal, da more pričakovati od grofa de Limieresu samo strogosti, ko mu je strie po burnem prizoru v kabinetu policijskega ravnatelja jasno povedal, da hoče zlomiti njegovo voljo, je Roger sklenil napraviti konec tem razmeram, ki so vsak dan bolj grozile oskruniti Henrikino čast.

Trdno je bil sklenil odkriti svoje sreči, ki žal ni imela nikogar več na svetu da bi ji svetoval, ko se bo oddočala o svojem sreči in vosteni.

In tako je vitez močno utripalo sreco, ko je hitel k Henrike. Bilo mu je mučno že stotič ponavljati, da je njegovo prizadevanje zmanj, da slepe sirote na more najti.

Ni imel poguna priznati, da ni nobenega upanja, da bi našel njenje slepo sestro.

Hitel je na vso moč k Henrike, in spotoma se je zaletel v staro beracico, ki ga je milo prosila miločine.

— Usmilite se nesrečne...

Hitro je zavil za vogal in konce stavka, — beseda "slepe" ni več dosegel njegovega usna.

In tako se je gredoč mimo do aknili eni, ki jih je imela na sebi uboga Luiza, ne da bi jo opazil.

Slišal je njenje vzdihne in ihčenje, toda moral se je žuriti, da bi čim prej prišel k Henrike in ji povedal, da ne upa več, da bi kdaj našel nesrečnico, ki jo je bila usoda male prej privedla v neposredno njegovo bližino, ne da bi kaj vedel o tem...

XXXIX.

Snežila je vso noč.

Trg sv. Sulpicija je bil podoben beli planini, ki so se od nje odražale kot sive lise okoliške hiše.

V trenutku, ko so odmevali iz lin bližnjega zvonika zadnji udarec poldne, se je ustavil nekdo pred cerkvenimi vratimi in se nimogrede ozrl po beracih, stoječih pred cerkvijo.

— Poldne! — je zamrural sam pri sebi, — kmalu bosta tu.

Kar je zagledal v ozadju ulice moža, ki se mu je počasi bližal; in zamrural je razčaran:

— Ah, to je Jakob! Ni se mogel premagati, da bi ne prišel.

Bil je res Frochardkin ljubljene, ki je prihajala po starci navadi na sestanek z materto.

Danes bi moral Frochardka čakati po maši na trgu sv. Sulpicija, kajti prišedši do svojega brata je Jakob osorno vprašal:

— Kaj babnje še ni?

Beseda "babnje" je neprijetno dirnila Petra. Odgovoril je suho:

— Ne, še ne. Mati in gospodična Luiza sta gorovo zaposljeni drugje.

Toda Jakob je zagodnjal srdito:

— Tu bi morali biti!... Saj je že ura večne maše... ura, ko je treba končati delo in požeti sadove.

Tudi Peter je čakal že nestropno in brž je odgovoril:

— No, le pomiri se, pri prvem udarec zvona bosta tu... obe dve...

“Obe dve!” Ti dve besedi je izgovoril Peter s posebnim naglasom, ki ga je pa Jakob preslišal, kajti zadovoljil se je s tem, da je zagodnjal:

— Ne bo tako hitro, pokvaka!

Peter ni mogel prikriti, da mu je hudo. Boječe se je približal bratu in s posebnim glasom je dejal:

— Jakob!

— No, kaj bi rad? — je zagodnjal starejši Frochardkin sin Peter si ni upal divniti oči, tolka je bila njegova zadega; mirno in ponižno je odgovoril:

— Jakob, nekaj bi te rad prosil.

— Ce gre za denar, — se je zakrohotal nevrednejš, — te moram opozoriti, da ga niam.

— Ne, saj ne ge za denar.

Jakob ni bil potrebeljiv.

— No, za kaj pa gre, če ne za denar? — je zarolnel na Petra.

— Če se vpršeo Luze jezis, ravnaj z mejo grdo... pretepay me... toda... nikar me ne zmerjaj s pokvko.

Če bi Jakob ne bil tako slabe volje, bi bil počil v smeh, tako je pa namršil obrvi in odgovoril:

— Glej, glej!... Torej bo treba odslej spoštivojovat v gospodom!... Seveda, seveda, rokavice si nataknemo, zajeje rokavice.

Jakob! — je vzdihnil Peter proseče.

— Torej te boli, če ti pravim poveka... Toda izvoli se ozreti na svoje krasno telo, — je nadaljeval Jakob poroglivo.

Peter je hotel še enkrat poskusiti omehati bratovo sreco.

— Saj dobro več, da sem počabil za to...

— Zakaj pa? — ga je prebil nevrednejš preteče.

— Zato, ker si mi zlomil nogo, ko sem bil še majhen.

— To ni res, lažeš!

Peter je hotel izkoristiti trenutno brato, vo slabost.

— Da, — je nadaljeval s pogumno, ki se ga je celo sam ustrasil, — la, ti si mi jo zlomil, ker nisem hotel pred starinarjevimi vrati ukrašti oblike.

Uboženemu počabiljenemu so se zaškrile oči. Ponosno se je spominil, da je bil takrat sicer najmehi in slaboten, pa se je dal raje do krv pretepi, kot da bi bil kradel.

Hotel je klijubočati srditem Jakobovemu pogledu. Toda Jakobu so se oči večno bolj divje svetile. Pomolil je bratu pest pred oči in zaškrpal z zobmi, rekoč:

— Lažeš, ti pravim... Saj ni bila oblike, temveč suknja.

Peter se je bil pa nekam izredno osokolj.

— Saj si vedno hotel, da bi drugi kradli zate... Za menoj je prišla na vrsto uboga Marjana.

Jakob je skočil k njemu.

— Marjana!... Prepovedujem ti govoriti o nji!

In prijet se je za glavo, kakor bi hotel pregnati težke misli.

— Ne govorji mi nikoli o nji, — je nadaljeval, to je nevhvalnica, ki se je raje dala za preti, nego da bi živila z menoj.

Peter ni mogel zadržati vzklik:

— Hotel je rešiti svojo čast!

— In da reši svojo čast, se je š

NE SMEM TE LJUBITI

Zaužimiv roman iz življenja • —

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

59

In tih, vsaka vzdaha svoji bolečini, sedita ena poleg druge. Na Ollyno željo je šefer kar najhitrejše vezil. Avtomobil je došel po čipi cesti, kot bi ga gnačo Ollyno hrepelenje in nemir. In vendar se zdi Olly, da le počasi leže.

*
George Valberg je zjutraj začastil svoje življenje, da je rešil tretje delavec med delavci, dnuščanskim očetom, katerim je eksplozija, ki samsa na sebe ni bila velikega pomena, održala izhod na presto. Vsi drugi so se rešili iz gorečega postopja, samo trije so ostali, ker so bila vrata med njima in izhodom na presto zaprta.

Valberg, ki je takoj prihilil na kraj nesreče, je slišal, da so že trije delaveci v gorčem postopju. Brez odlaganja si Valberg ovije skali glave in vrati mokre vreče in skoti v plamene. Eden delavec se opotniku nizmo njega — ta se bo že sam rešil. Druga dva pa sta bila že nezavestna in sta teža pred vratami. Naglo pograbi enega in ga s Sunmonovo močjo dvigne ter nese na presto. Za trenutek se oddihne, se obvezže z novimi mokrimi vrečami in zapet vdre v gorčev poslopje. Hoteli so ga zadrževali, kajti nemogoče je bilo iti v ogenj. Toda Valberg odločno vse zavrne in gre zapet v plamene.

Brez sape stremi ljudje v prasketačoči ogenj.

Pa tudi tega delavec primnese Valberg na svojih ramah iz gorčega postopja. Z divjim krikom ga pozdravijo ljudje, ko ga zagledajo, kako se je naprej že nezavesten opotekal proti izhodu. Toda na prago vrat, ko so se mu že stegale roketi pomoč, da mu odvzamejo težko brez, prički žarčki kosi železa in ga zadene na glavo. Zatadi mokrih vreč sicer ne bi občgan, toda omahne in pada na tla. Ljudje naglo potegnje oba na prago in ju odnesajo na varno.

Toda Valberg izgubi zavest in leva roka se mu kot mrtva optela ob bušnicu.

K sreči so bili takoj pri roki zdravnik in sanitetski oddilek Larančevih naprav. Prvi delavec, ki se je sam rešil, je najprej okreval. Toda druga dva delaveca so s kisilkom kmalu spravili k zavesti. Vsi so bili nepoškodovani.

Najslatnejši je bil pri drzni rešilce.

Premostil so ga v njegovo stanovanje, so ga sklekli in položili v postežno, ne da bi se bil ogrevalec. Leva roka mu ni bila takoj poškodovana, kot so vsi spočetki misli. Nezavest je bila bolj posledica dima. Sprednja laket je bila nekoliko natenljena. Na gorenji lakti pa je imel veliko rano.

Mertens je oddal brzojavko za Olly v prvem strahu, drugače bi bil getovo že dodal, da dr. Valberg ni nevarno poškodovan. Seveda ni mogel vedeti, kakšen vpliv bo napravila brzojavka na Olly.

Se predno se je dr. Valbergu vrnja in zavest, je zdravnik uravnal zlogajeno kost in zavezal roko. Okoli polnadne se je Valberg zopet zavzel.

Prvo njegovo vprešanje je bilo po delavecih. In njegove oči so že bila zavestile, ko je slišal, da so rešeni in da se že počutijo nekako boljše.

Za svoje poškodbe se je malo mernil.
— Hvala Bogu, da je samo leva roka, gospod doktor, — pravi zdravnik.

Navdih zdravnikovi preporedi je vztrajal pri tem, da vstane, — Zakaj naj bom v postelji, gospod doktor? Počutim se zopet popolnoma dobro in moja glava se bo zmanjšala na svežem zraku in jeno prej razvedrila kot pi in v sobi. In roki se bo zdravila ravno tako, če hodim okoli.

In zdravnik mu je moral dovoliti.
— Pri vsej medvedovi naravi vam moram slednjih dovoliti, — pravi zdravnik.

In tako so Valbergu pomagali običej se in je nato šel iz sobe. Levi rokav mu je vsele nad zavezano roko. Ko se pojaki izveni, zagleda veliko mnogo delavev, ki ga pozdravijo z glasnim kliki.

Dr. Valberg je bil pri tistih zelo pritičljiven. Četudi je bil z njimi včasih strežji kot starci razvratelj Hanisch, vendar so vedeli, da jim želi seno dobro. Včedl njegove mertljivosti, vztajnosti in zmožnosti je bil pri vseh v velikih časteh. Videli so, da sam od sebe zahteva več, kot pa od njih. Izvedelo se je tudi, da je sin nekdanjega delaveca pri Larančevih napravil in da je izšel iz njihove sredine. Nekateri starejši delaveci so pozvali njegovega očeta in z mnogimi učinkljimi se je kot otrok še igral. Vsled tega je bil in temi zvezi s svojimi delaveci. Čutili so, da ima za njo sreč in so začeli prihajati k njemu, kadar so potrebovali njegovega sveta in pomoči.

Kar je danes napravil, so visoko cenili. Z nevernostjo za svoje lastno življenje, je rešil tri njihove tovariške. Tega niso mogli pozabiti. In zato ga tako glasno pozdravijo, ko stopi med naje nekoliko blešči z obvezano roko. Gnetejo se k njemu ter ga gledajo s solznimi očmi.

Trije ročni stopnje k njemu, mu stiskajo zdravo desnico in imajo solene oči, ko vidijo obvezano levico. S hrupavim glasom se mu zahvaljujejo.

Valberg pa se smeje brani zahvale.

— Nikar ne govorite o tem, možje! Storil sem, kar je bila moja dolžnost. Vi me tudi ne bi pustili poginiti v ognju, ako bi mi mogli pomagati.

— Ne, gospod razvratelj, toda vaše življenje je dragocenije kot muk, — pravi eden izmed treh rečenih.

Tedaj pokaze Valberg s prstom na žene in otroke, ki so mu tudi pristi, da se mu zahvaljujejo za rešitev svojih očetov. In čez njegov temi obraz se razlije vesela zadovoljnost.

— Vi ste imeli žene in otroke jaz sem sem. Odločite sami, katero življenje je več vredno, vaše ali moje. Veseli me, da smo vse živi in zdravi.

— Toda včas roka, gospod razvratelj, — pravi eden žalostno. Valberg se smese.

— Saj je samo leva roka. Bidite brez slibri, bo knaju ozdravila. In niti prisilnih počitnic mi ni treba imeti. To bi mi tudi sedaj ne bilo res kaj prav. Vsi veste, da moramo delati s petno paro Bog ve, koliko časa bomo že imeli, da bomo še delali v miru. Samo vrnite se zopet na delo!

In njegove besede so, kot vedno, imele velik vpliv na ljudi. Se enkrat ga pozdravijo z žarečimi očmi, nato pa odidejo na delo.

Tedaj pristopi k Valbergu Mertens.

— Gospod razvratelj, mislim, da sem danes zjutraj v prvem strahu napravil veliko neumnost, — mu pravi.

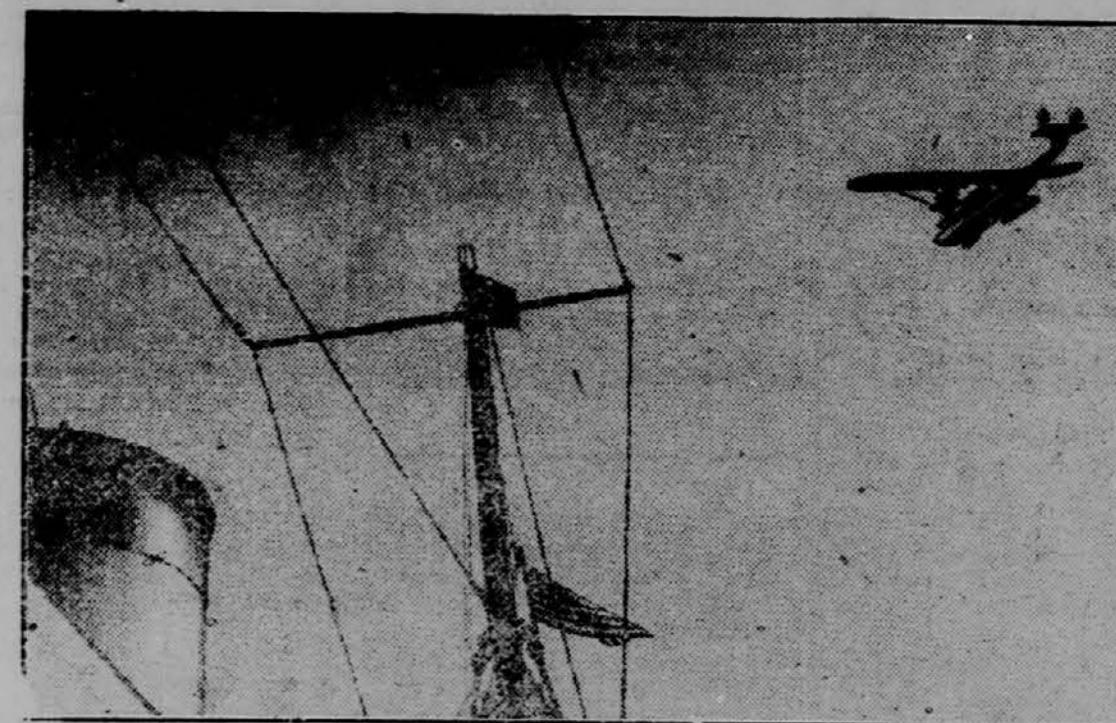
Valberg ga radovedno pogleda.

— No, semo poverti, Mertens! Kaj ste napravili?

— O nesreči sem spomnil gospoj grofici Hochberg. Vsi smo bili nepriznani, da je vaša poškodba mnogo hujša, kakor pa je v resni in sem mislil, da mora biti gospa grofica o tem obvestena.

(Dalje prihodnjih.)

POLET NA HAVAI

Slika je bila vzeta z nekoga parnika, usahajajočega se na Pacifik, letbam kaže enega izmed šestih ameriških mornariških aeroplakov, ki so uspešno peleteli iz San Francisco na Havajske otroke.

UBOJ KARLA KOČMURJA PRED SODIŠČEM

Pred sodnike so stopili Anton Goršek, rimski hlapec, rojen leta 1906 v Dobah pri Kostanjevici, v službi pa na Rimski cesti; Naad Abuze, rojen 1904 v Trbovljah, takisto zaposen na Rimski cesti; in premogar Lojze Gošte, rojen leta 1908 v Kisovcu pri Zagorju.

Karel Kočmurek se je tisto noč pričkal, pravir pričakoval, vračal iz Učiteljske tiskarne domov. Pred Ljubljansko kreditno banko se je prikloplil družbi znamenec in z njim zavil v Emonsko klet. Ivan Bremer je namreč tisto noč praznoval fantovščino. Iz kleti so po pol 2.

ZVEZA KITAJSKIE Z ZAPADOM

Kakor smo na kratko že poročali, je nankinski vlad poverila Kitajskemu raziskovalcu notranje Azije, dr. Svena Hedinu, z nalogo, da pošte tako zvano Svileno cesto, tisto najstarejšo karavansko pot, ki je vodila neko iz osredja Kitajske proti zapadu in ki je dobita svoje ime po glavnem produktu, ki so ga izvajali po njej.

Svilena cesta je šla približno vzdolž 40. vzponednika nekako v siriini Madrida, kar je v kulturnih delželah se prav prijet posel. Toda sedanje nje ozemlje v notranji Aziji, v Vzhodnem Turkestangu, spada med najmanj raziskane in najtežje dostopna azijska ozemlja in je polno naravnih čud in nevernosti.

Pred vsem je omeniti tu reko Tarim, ki izvira po svojih glavnih pritočnih Aksatu, Jarkandu, Košgarju in Kotanu na Pamirski visoki planeti, tako imenovani "Strehi sveta", dalje v Tianšanu (Nebeškem gorovju) in Kvenlunu, terje v ozemljih, ki spadajo med tajanstvena na svetu. Tarim meri v dolžino okrog 1400 km in sprejema svojo vodoveje iz ozemlja, ki meri 446.000 kvadratnih kilometrov. Iz tega se v ogromno puščavo Taklamakan oziroma v velikansko močvirno jezero Karakosum (Lob Nor, Črno jezero, ki nimata s svoje strani nobenega odtoka).

Pred vsem je omeniti tu reko Tarim, ki izvira po svojih glavnih pritočnih Aksatu, Jarkandu, Košgarju in Kotanu na Pamirski visoki planeti, tako imenovani "Strehi sveta", dalje v Tianšanu (Nebeškem gorovju) in Kvenlunu, terje v ozemljih, ki spadajo med tajanstvena na svetu. Tarim meri v dolžino okrog 1400 km in sprejema svojo vodoveje iz ozemlja, ki meri 446.000 kvadratnih kilometrov. Iz tega se v ogromno puščavo Taklamakan oziroma v velikansko močvirno jezero Karakosum (Lob Nor, Črno jezero, ki nimata s svoje strani nobenega odtoka).

S tako suho skorjo pokrita blata močvirja so skoraj brez dna in seveda strašno nevarna. Tu in tam stopa voda iz njih in tvori slana jezerca, ki jih tu imenujejo "bajje".

Tak je danes napravil, so visoko cenili. Z nevernostjo za svoje lastno življenje, je rešil tri njihove tovariške. Tega niso mogli pozabiti. In zato ga tako glasno pozdravijo, ko stopi med naje nekoliko blešči z obvezano roko. Gnetejo se k njemu ter ga gledajo s solznimi očmi.

Trije ročni stopnje k njemu, mu stiskajo zdravo desnico in imajo solene oči, ko vidijo obvezano levico. S hrupavim glasom se mu zahvaljujejo.

Valberg pa se smeje brani zahvale.

— Nikar ne govorite o tem, možje! Storil sem, kar je bila moja dolžnost. Vi me tudi ne bi pustili poginiti v ognju, ako bi mi mogli pomagati.

— Ne, gospod razvratelj, toda vaše življenje je dragocenije kot muk, — pravi eden izmed treh rečenih.

Tedaj pokaze Valberg s prstom na žene in otroke, ki so mu tudi pristi, da se mu zahvaljujejo za rešitev svojih očetov. In čez njegov temi obraz se razlije vesela zadovoljnost.

— Vi ste imeli žene in otroke jaz sem sem. Odločite sami, katero življenje je več vredno, vaše ali moje. Veseli me, da smo vse živi in zdravi.

— Toda včas roka, gospod razvratelj, — pravi eden žalostno. Valberg se smese.

— Saj je samo leva roka. Bidite brez slibri, bo knaju ozdravila. In niti prisilnih počitnic mi ni treba imeti. To bi mi tudi sedaj ne bilo res kaj prav. Vsi veste, da moramo delati s petno paro Bog ve, koliko časa bomo že imeli, da bomo še delali v miru. Samo vrnite se zopet na delo!

In njegove besede so, kot vedno, imele velik vpliv na ljudi. Se enkrat ga pozdravijo z žarečimi očmi, nato pa odidejo na delo.

Tedaj pristopi k Valbergu Mertens.

— Gospod razvratelj, mislim, da sem danes zjutraj v prvenem strahu napravil veliko neumnost, — mu pravi.

Valberg ga radovedno pogleda.

— No, semo poverti, Mertens! Kaj ste napravili?

— O nesreči sem spomnil gospoj grofici Hochberg. Vsi smo bili nepriznani, da je vaša poškodba mnogo hujša, kakor pa je v resni in sem mislil, da mora biti gospa grofica o tem obvestena.

(Dalje prihodnjih.)

ČASNIK, KI JE IZHJAL

1535 LET

Na Kitajskem so ugotavili, da je izhjal več nego 15 stoletij.

Ustanovili so ga leta 1399, po Kriteriu pod vladu cesarja Tinkuangエン, ki ga imenujejo izumitelja tiskarskih črk iz svinca in srebra.

Vzročno je Ist izhjal na šestih

svilenih straneh in je bil skoraj 10

stoletij povsem neodvisen.

Nekaj dne pa je svojo neodvisnost izgubil na precej grdu načina. Začel je propagirati načrt, po katerem naj bi vladila postala v Evropi

po učenju komisijo, da bi proučevala

ta močnije šege in pridobljite in

poročala ob svojem povratku, katerem

je izhjal več nego 15 stoletij.

Ustanovili so ga leta 1399, po Kriteriu

pod vladu cesarja Tinkuangエン.

Tinkuangエン, ki ga imenujejo izumitelja tiskarskih črk iz svinca in srebra.

Vzročno je Ist izhjal na šestih

svilenih straneh in je bil skoraj 10

stoletij povsem neodvisen.

Nekaj dne pa je svojo neodvisnost

izgubil na precej grdu načina.

Začel je propagirati načrt, po katerem

naj bi vladila postala v Evropi

po učenju komisijo, da bi proučevala

ta močnije šege in pridobljite in